Accountantsprotocol Nationale Investeringsmodule Klimaatprojecten Industrie (NIKI)

COPRO 26030

Protocol ten behoeve van de overeengekomen specifieke accountantswerkzaamheden in het kader van de subsidieaanvraag voor de Nationale Investeringsmodule Klimaatprojecten Industrie (NIKI).

Inleiding

In de kabinetsvisie basisindustrie 2050 werd de inzet op 'flagship' projecten voor het eerst aangekondigd, waarbij het kabinet aangeeft dat Nederland effectiever grote opschaling van industriële technieken moet kunnen ondersteunen. Specifiek gaat het om innovatieve technieken grootschalig uit te rollen in de industrie, zoals voor groene chemie of elektrificatie.

Het hoofddoel van de NIKI is het reduceren van CO_2 en andere broeikasgasemissies in industriële productieprocessen en productketens. Hiertoe wordt via de NIKI financiële steun geboden aan opschaling van technologieën in industriële ondernemingen die leiden tot een significante reductie van broeikasgasemissies. Het gaat hier om opschaling van technologieën die bewezen zijn op demonstratie schaal, maar in Nederland nog niet zijn toegepast op (grote) commerciële schaal. Dankzij de financiële ondersteuning door de NIKI kan de opschaling van deze technologieën van demonstratie naar commerciële schaal worden versneld. Ook maakt de financiële steun het makkelijker voor de aanvragers om de investeringen te financieren aangezien de meerkosten voor CO_2-emissiereducerende technieken en grondstoffen worden afgedekt. Op deze wijze draagt de NIKI bij aan het opschalen van technologieën waardoor vervolgens kostprijsreducties kunnen ontstaan, wat kan leiden tot een kosteneffectieve uitrol van de technologieën. De exploitatiefase van tien jaar, zorgt ervoor dat de technologieën daadwerkelijk worden toegepast gedurende minimaal tien jaar.

De subsidiemodule NIKI richt zich specifiek op het ondersteunen van projecten in Nederland, waarbij een innovatieve technologie op commerciële schaal wordt toegepast en die leiden tot aanzienlijke CO_2-emissiereductie. Via de NIKI komt hiermee subsidie beschikbaar voor technieken met een groot potentieel voor CO_2-emissiereductie waarvan de opschaling niet binnen bestaande subsidieregelingen past. Op deze wijze is de NIKI aanvullend op de bestaande instrumenten en worden investeringen in de opschaling van belangrijke industriële klimaatprojecten aangemoedigd.

De subsidie die projecten middels de subsidiemodule NIKI ontvangen is gebaseerd op een combinatie van investeringskosten (CAPEX) en exploitatiekosten (OPEX).
Het verplicht toe te passen rekenmodel berekent modelmatig de netto contante waarde (NCW) van de kasstromen, waarbij alle toekomstige inkomsten en uitgaven naar het heden worden verdisconteerd tegen de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet van de aanvrager (WACC).

De uiteindelijk vast te stellen subsidie is het bedrag dat daadwerkelijk nodig blijkt te zijn (geweest) om op basis van alle kosten- en opbrengstgegevens een zodanig rendement te behalen dat minimaal gelijk is aan de WACC. De benodigde subsidie kan dus verschillen van het bedrag dat aanvankelijk wordt gevraagd, bijvoorbeeld doordat de werkelijke kosten, opbrengsten of CO_2-reductie anders uitvallen dan in de projectraming is aangenomen.

Accountantsprotocol Nationale Investeringsmodule Klimaatprojecten Industrie (NIKI)

COPRO 26030

1. Uitgangspunten

1.1 Inleiding

Dit accountantsprotocol heeft betrekking op de subsidieaanvraag voor de Nationale Investeringsmodule Klimaatprojecten Industrie (NIKI), zoals bedoeld in artikel 4.13.10.5 van de Regeling nationale EZ-, LVVN- en KGG-subsidies: Titel 4.13 Nationale Investeringsmodule Klimaatprojecten Industrie (NIKI) (hierna: de regeling).

De regelgeving en overige relevante informatie over de regeling zijn beschikbaar via de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO): Nationale Investeringsregeling Klimaatprojecten Industrie (NIKI) | RVO.nl.

Dit protocol is geldig voor de accountantswerkzaamheden voor de aanvragen over 2026 en verder.

1.1. Doelstelling en inkadering protocol

Dit protocol heeft als doel het geven van aanwijzingen over de reikwijdte en de diepgang van de accountantswerkzaamheden op de door de aanvrager bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (hierna: EZK) in te dienen gegevens voor de Nationale Investeringsmodule Klimaatprojecten Industrie (NIKI)'.

Het doel van de opdracht is de subsidieaanvrager in staat te stellen te voldoen aan artikel 4.13.10.5 van de 'Regeling nationale EZ-, LVVN- en KGG-subsidies' en de subsidieverstrekker in staat te stellen zich een oordeel te vormen over de subsidieaanvraag. EZK heeft ervoor gekozen om de accountant te verzoeken een opdracht tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden uit te voeren op de bij de subsidieaanvraag gevoegde 'NIKI rekenmodel subsidie'.

Het rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden dat voortvloeit uit de verrichte overeengekomen specifieke werkzaamheden, zoals vastgelegd in dit protocol, wordt gezien als de rapportage als bedoeld in Artikel 4.13.10.5 van een registeraccountant of accountant-administratieconsulent ten aanzien van wie in het accountantsregister een aantekening is geplaatst als bedoeld in artikel 36, tweede lid, onderdeel i, van de Wet op het accountantsberoep. Het onderzoek betreft een opdracht tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden (COS4400).

Met het vaststellen van dit protocol hebben de opdrachtgever en de beoogde gebruikers vastgesteld dat de overeengekomen specifieke werkzaamheden geschikt zijn voor het doel van de opdracht.

1.2. Belangrijke definities en begrippen

accountant: een registeraccountant of een accountant-administratieconsulent ten aanzien van wie in het accountantsregister een aantekening is geplaatst als bedoeld in artikel 36, tweede lid, onderdeel i, van de Wet op het accountantsberoep;

bod: de subsidie-intensiteit die is opgenomen in de subsidieaanvraag;

NIKI-installatie: een productie-installatie die in het NIKI-project wordt aangepast of gebouwd om CO_2-emissies te verminderen. De NIKI-installatie betreft alleen de productie-installatie van de aanvrager, geen onderdelen van de voorgaande of navolgende stappen in de productieketen;

NIKI-product: een meetbare eenheid die in de NIKI-installatie of -installaties wordt geproduceerd, die fysiek getransporteerd kan worden, de poort van de productielocatie kan verlaten, economisch verhandelbaar is en een bron van opbrengsten is voor de industriële onderneming. CO_2 wordt, ook als aan deze voorwaarden wordt voldaan, niet gezien als NIKI-product;

NIKI-project: een samenhangend geheel van activiteiten uitgevoerd in Nederland door een industriële onderneming waarbij een investering in een NIKI-installatie of -installaties plaatsvindt, dat binnen tien jaar na ingebruikname van de NIKI-installatie of -installaties leidt tot een CO_2-emissiereductie van minimaal 100.000 ton CO_2 ten opzichte van het referentieproduct of de referentieproducten en dat past binnen de in bijlage 4.13.1, onderdeel B, opgenomen omschrijving;

NIKI-rekenmethode: de rekenmethode die is opgenomen in bijlage 4.13.3 van de Regeling;

onderzoeksobject: in de subsidieaanvraag opgenomen begroting waarin de totale kosten van de subsidiabele activiteiten en de omvang van de gevraagde subsidie zijn opgenomen en een onderbouwing van de productieoutput van de NIKI installatie of -installaties, de kostprijs en de marktprijs van de producten, gebruikmakend van de op het moment van indiening van de aanvraag geldende zoals opgenomen in het 'NIKI rekenmodel subsidie';

overtollige dispensatierechten: het overschot aan dispensatierechten dat toe te schrijven is aan het NIKI-project en verhandeld zou kunnen worden;

productievolume: de totale hoeveelheid van NIKI-producten die door de NIKI-installatie of -installaties binnen de exploitatiefase, na ingebruikname van de NIKI-installatie of -installaties, worden vervaardigd;

referentieproduct: een verhandelbaar product dat in de markt wordt vervangen door een NIKI-product. De aanvrager wijst een referentieproduct aan dat dezelfde functie vervult als het NIKI-product, waarbij het niet noodzakelijkerwijs fysiek hetzelfde hoeft te zijn;

subsidie-intensiteit: het bedrag in euro's subsidie per ton CO_2-emissiereductie.

Benodigde subsidie: Het bedrag dat, op basis van alle data voor de kosten en opbrengsten, de investering in de NIKI-installatie een rendement oplevert dat gelijk is aan de WACC.

Economische levensduur: De economische levensduur van een activa verwijst naar de periode waarin het actief naar verwachting economisch waarde genereert, voordat het niet langer kosteneffectief is om het te gebruiken.

Gevraagde subsidie: Het bedrag dat de ondernemer berekent door het bod te vermenigvuldigen met de vermeden CO_2-emissie.

Investeringsfase: De investeringsfase van een NIKI-project omvat de investeringsactiviteiten. De investeringsfase begint wanneer de eerste bindende verplichting wordt aangegaan die een investering onomkeerbaar maakt en loopt tot aan de start van de exploitatiefase en duurt maximaal 4 jaar.

Investeringskosten (CAPEX): Alle primaire uitgavenposten die samen de totale investeringskosten vormen, noodzakelijk voor de voltooiing van de investeringsfase en start van de exploitatiefase van het NIKI-project, gemaakt gedurende de investeringsfase.

Levelized Cost of Production (LCOP): Alle uitgaven die betrokken zijn bij het produceren van een product, inclusief operationele en onderhoudskosten, brandstofkosten (indien van toepassing) en eventuele andere relevante kosten. Deze kosten worden vervolgens gedeeld door de totale hoeveelheid product die gedurende de economische levensduur van het project wordt geproduceerd.

Netto Contante Waarde (NCW): Alle toekomstige inkomsten en uitgaven die naar het heden zijn verdisconteerd.

Exploitatiefase: De exploitatiefase van een NIKI-project omvat de exploitatieactiviteiten. De exploitatiefase van een NIKI-project begint op het moment dat de NIKI-installatie operationeel wordt en duurt in beginsel 10 jaar. De exploitatiefase van de NIKI installatie duurt langer, namelijk tot en met het einde van de economische levensduur daarvan.

Exploitatiekosten (OPEX): Alle uitgaven die essentieel zijn voor de installatie en operationalisering van de NIKI-installatie(s). Hier vallen de volgende categorieën onder: Vaste OPEX, variabele OPEX en onderhoudskosten CAPEX.

Technische levensduur: De maximale periode waarin een installatie in staat is om naar behoren te functioneren. Deze periode omvat de tijd vanaf de ingebruikname tot het moment waarop het actief niet meer bruikbaar is vanwege slijtage, veroudering van materialen, of technologische veroudering.

1.3. Procedures en termijnen

Dit protocol geldt voor subsidieaanvragen vanaf 2026 en heeft betrekking op de accountantswerkzaamheden met betrekking tot de aanvraag. De openstelling van de regeling zelf zal jaarlijks gepubliceerd worden in de 'Regeling openstelling EZ-, LVVN- en KGG-subsidies' van het betreffende jaar. RVO zal op de NIKI-website publiceren wat de uiterste datum is waarop de aanvrager het rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden van de accountant dient in te dienen. In artikel 4.13.10 van de regeling is specifiek opgenomen wat in de subsidieaanvraag dient te worden meegezonden.

Vanwege het later beschikbaar komen van het accountantsprotocol heeft RVO de indientermijn voor het accountantsproduct voor 2026 officieel naar een later tijdstip verplaatst. De subsidieaanvrager dient het rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden uiterlijk op 29 januari 2027 om 17.00 uur in.

2. Accountantswerkzaamheden

2.1. Wet- en regelgeving

Voor de accountantswerkzaamheden betreffende de subsidieaanvraag zijn de volgende wet- en regelgeving van toepassing:

- De 'Regeling nationale EZ-, LVVN- en KGG-subsidies' inclusief toelichting;
- De 'Regeling openstelling EZ-, LVVN- en KGG-subsidies' van het betreffende jaar in verband met de openstelling van de NIKI;
- Dit accountantsprotocol;
- Standaard 4400 Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden.

Het is de verantwoordelijkheid van het bestuur van de aanvragende onderneming om een subsidieaanvraag conform de in de regeling opgenomen verplichtingen en voorwaarden op te stellen. Voor het verkrijgen van deze subsidie is de geldende Europese definitie van onderneming in moeilijkheden zoals opgenomen in de Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie 2022 (2022/C 80/01) [CEEAG] artikel 2.1 onder 14 van toepassing.

2.2. Reikwijdte onderzoek

De accountant hanteert het accountantsprotocol als basis voor de werkzaamheden.

De accountantswerkzaamheden worden uitgevoerd in overeenstemming met Standaard 4400 'Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden' en dit accountantsprotocol. Dit betekent dat de accountant geen zekerheid verschaft of oordelen geeft, maar alleen feitelijke onderzoeksbevindingen rapporteert.

Daarnaast laat de accountant zich leiden door de geldende beroepsvoorschriften, in het bijzonder de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA), de Nadere voorschriften NOCLAR (Non-Compliance with Laws And Regulations) en de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden. Dit betekent ook dat indien de accountant misbruik of fraude tegenkomt bij de werkzaamheden, hier een melding van dient te worden gemaakt bij de bevoegde instantie(s).

De accountant leeft tevens de onafhankelijkheidsregels na van de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO).

De overeengekomen specifieke werkzaamheden worden uitgevoerd op de in de subsidieaanvraag opgenomen begroting, waarin de totale kosten van de subsidiabele activiteiten en de omvang van de gevraagde subsidie zijn opgenomen en een onderbouwing van de productieoutput van de NIKI installatie of -installaties, de kostprijs en de marktprijs van de producten, gebruikmakend van de op het moment van indiening van de aanvraag geldende NIKI rekenmodel. Het NIKI rekenmodel is gepubliceerd op de website van RVO (https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/niki).

De accountant legt de uitkomsten van de werkzaamheden vast in een rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden', zoals beschreven in de Standaard 4400 'Opdrachten

tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden'. In het rapport vermeldt de accountant welke overeengekomen specifieke werkzaamheden in dit kader zijn verricht en tot welke bevindingen dit heeft geleid.

Bevindingen dienen door de accountant gekwantificeerd te worden, waarbij vermeld wordt welke documentatie aan een bevinding ten grondslag ligt. Indien een bevinding niet gekwantificeerd kan worden dient de accountant feitelijk te beschrijven waarom de subsidieaanvrager niet in staat is om de bevinding te kwantificeren. Wanneer een werkstap niet kan worden uitgevoerd, dient de accountant toe te lichten om welke reden de werkstap niet uitgevoerd kan worden.

2.3 Omvang van de werkzaamheden

De overeengekomen specifieke werkzaamheden worden uitgevoerd op de gegevens die de subsidieaanvrager heeft opgenomen in het 'onderzoeksobject'.

2.4 Beschrijving overeengekomen specifieke werkzaamheden voor de accountant

Bij de uitvoering van het onderzoek voert de accountant de volgende onderstaande specifieke werkzaamheden uit met inachtneming van Standaard 4400 'Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden'.

De accountant communiceert de uitgevoerde overeengekomen specifieke werkzaamheden en de daarmee samenhangende bevindingen in het rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden. Van de accountant wordt geen oordeel of conclusie over de inhoud van de interne documentatie/onderliggende bewijsstukken als zodanig verwacht. De opdrachtgever en andere beoogde gebruikers overwegen voor zichzelf de overeengekomen specifieke werkzaamheden en bevindingen die door de accountant zijn gerapporteerd en trekken hun eigen conclusies uit de door de accountant uitgevoerde werkzaamheden

Algemeen

De NIKI-regeling is gebonden aan een juridisch kader dat enkel de begrippen kosten en baten kent. Het 'NIKI rekenmodel subsidie' dient volgens bijlage 4.13.3 behorende bij artikel 4.13.1 van de Regeling Nationale EZ- en LVVN en KGG-subsidies op kasstroombasis te worden ingevuld.[1] Daar waar in regelingsteksten de begrippen kosten en baten staan vermeld is sprake van respectievelijk uitgaven en inkomsten.

De accountant verricht de volgende overeengekomen specifieke werkzaamheden op het bij de subsidieaanvraag opgenomen 'NIKI rekenmodel subsidie' en rapporteert de bevindingen die voortvloeien uit onderstaande werkzaamheden:

Hieronder zijn per tabblad zoals opgenomen in het 'NIKI rekenmodel subsidie', de uit te voeren overeengekomen specifieke werkzaamheden beschreven.

	Specifieke werkzaamheden	**Bevindingen**
1	**Tabblad '1: Econ. levensduur'**	
1.1	De accountant vergelijkt de in tabblad 1 opgenomen waarde van de verwachte economische levensduur van de investeringen met de waarde van de verwachte economische levensduur van de investeringen zoals opgenomen in het projectplan bij de subsidieaanvraag.	
1.2	De accountant verkrijgt een schriftelijke bevestiging van het management van subsidie-aanvrager waaruit blijkt op basis waarvan zij de in tabblad 1 opgenomen waarde van de verwachte economische levensduur hebben bepaald in het NIKI rekenmodel subsidies.	

[1] De NIKI-regeling is gebonden aan een juridisch kader dat enkel de begrippen kosten en baten kent. Echter, zoals ook in paragraaf 1.1 van de NIKI rekenmethode staat beschreven dient het 'NIKI rekenmodel subsidie' op kasstroombasis te worden ingevuld. Daar waar de begrippen kosten en baten staan vermeld is sprake van respectievelijk uitgaven en inkomsten.

2	**Tabblad '2: Investeringskosten'**	
2.1	De accountant vergelijkt de in tabblad 2 opgenomen totale investeringskosten met de totale investeringskosten zoals opgenomen in het projectplan bij de subsidieaanvraag.	
2.2	De accountant gaat na of het investeringsvoorstel in de interne besluitvorming is goedgekeurd door het daartoe bevoegde orgaan van de aanvrager.	
2.3	De accountant vergelijkt het bedrag van de investering zoals opgenomen in het investeringsvoorstel met de investeringskosten in het projectplan en de cijfermatige vertaling hiervan in het NIKI rekenmodel subsidies.	
2.4	De accountant selecteert op basis van de in tabblad 2 opgenomen investeringskosten tien, qua bedrag, grootste investeringskosten (indien minder dan 10 items aanwezig zijn selecteert de accountant alle items).	
2.5	De accountant verkrijgt voor de geselecteerde items, de onderliggende bewijsstukken zoals offertes, contracten, interne urentarieven, onderbouwde voorcalculaties. De accountant legt in de rapportage vast welke onderliggende bewijsstukken zijn ontvangen. Van de accountant wordt geen oordeel of conclusie over de inhoud van de interne documentatie/onderliggende bewijsstukken als zodanig verwacht.	
2.6	De accountant vergelijkt voor de geselecteerde items, de in de verkregen onderliggende bewijsstukken opgenomen bedragen met de bedragen van de investeringskosten zoals opgenomen in tabblad 2 van het NIKI rekenmodel subsidies.	
2.7	De accountant verkrijgt een schriftelijke bevestiging van het management van de subsidie-aanvrager waaruit blijkt dat onderstaande kosten nadrukkelijk geen onderdeel uitmaken van de investeringskosten zoals opgenomen in het NIKI rekenmodel subsidies c.q. bij het verantwoorden van de geraamde investeringskosten rekening is gehouden met onderstaande:	
a	• Kosten voor reeds bestaande installaties: tenzij het gaat om kosten voor het aanpassen van deze installaties om ze geschikt te maken voor het project.	
b	• Exploitatiekosten (OPEX): Lopende kosten voor het functioneren van de installaties, zoals energieverbruik, routine-onderhoud, reparaties, en arbeidskosten.	
c	• Training van Personeel (Buiten Inbedrijfstelling): Kosten voor het opleiden van personeel dat niet direct gerelateerd is aan het operationeel maken van de nieuwe installaties.	
d	• Onderzoek en Ontwikkeling (R&D): Kosten die gemaakt worden voor onderzoek en ontwikkeling die niet direct gelinkt zijn aan de ontwikkeling of verbetering van de specifieke NIKI installaties of machines voor het project. Hierbij kan gedacht worden aan het optimaliseren van andere installaties in de bedrijfsvoering.	
e	• Marketing en Verkoopkosten: Uitgaven voor marketingactiviteiten, marktonderzoek, en verkoopinspanningen die niet direct bijdragen aan de aanschaf, installatie, of inbedrijfstelling van fysieke activa.	
f	• Financieringskosten: Rente, afsluitkosten van leningen en andere financiële lasten.	
g	• Kosten, investeringen en aankopen die voor de datum van indiening van de NIKI-aanvraag zijn gemaakt: Kosten, investeringen en aankopen die gemaakt zijn voordat de NIKI-aanvraag is ingediend, bevinden zich in een specifieke categorie die belangrijke implicaties heeft voor het aanvraagproces en de financieringsmogelijkheden. Deze uitgaven kunnen variëren van voorbereidende studies en ontwerpen tot de aanschaf van apparatuur of zelfs initiële bouwwerkzaamheden. Hoewel deze kosten essentieel kunnen zijn geweest voor de voorbereiding en planning van het project, mogen ze niet meegenomen worden in de berekening van de investeringskosten.	
h	• Kosten voor grond: Kosten voor aankoop van grond zijn uitgesloten.	

i	• Kosten om bestaande activiteiten of productiecapaciteit te beëindigen: Kosten gerelateerd aan het beëindigen van bestaande activiteiten of productiecapaciteit gericht op het afbouwen of stopzetten van bedrijfsprocessen of -faciliteiten, zijn uitgesloten voor de investeringskosten. Dit kan onder meer de kosten omvatten voor het uit faseren van verouderde apparatuur, het sluiten van fabrieken of productielijnen, en het afvloeien van personeel. Sloopkosten van bestaande installaties zijn uitgesloten.	
j	• Kosten van goodwill, intellectueel eigendom en vergunningen: Kosten voor bijvoorbeeld het onderhouden van de IE-rechten zijn niet toegestaan, maar de aanvraag voor een patent, merkrecht of intellectueel eigendom kan worden opgenomen.	
k	• Restwaarde NIKI-installatie: In het 'NIKI rekenmodel subsidie' wordt de restwaarde van de NIKI-installatie aan het eind van de economische levensduur (minimaal 20 jaar) gelijkgesteld aan € 0,– .	
	Tabblad '3: Omzet'	
3.1	De accountant vergelijkt de in tabblad 3 opgenomen toegepaste jaarlijkse marktprijzen en productieaantallen met de marktprijzen en productieaantallen zoals opgenomen in het projectplan bij de subsidieaanvraag.	
3.2	De accountant vergelijkt de in tabblad 3 opgenomen jaarlijkse productieaantallen met de aantallen uit het NIKI-rekenmodel CO_2-emissiereductie dat door de subsidieaanvrager is ingevuld als onderdeel van de subsidieaanvraag.	
	Tabblad '4a: Exploitatiekosten'	
4a.1	De accountant vergelijkt de in tabblad 4a opgenomen totale exploitatiekosten met de totale exploitatiekosten zoals opgenomen in het projectplan bij de subsidieaanvraag. Het gaat hierom de cumulatieve kosten over de volledige exploitatieperiode.	
4a.2	De accountant selecteert op basis van de in tabblad stap 4a opgenomen exploitatiekosten de tien, qua bedrag, grootste exploitatiekosten (indien minder dan 10 items aanwezig zijn selecteert de accountant alle items). Het gaat hier om tien grootste cumulatieve exploitatiekosten over de volledige exploitatieperiode. De accountant inspecteert deze 10 items voor alle exploitatiejaren.	
4a.3	De accountant verkrijgt voor de geselecteerde items, de onderliggende bewijsstukken zoals offertes, contracten, interne urentarieven, onderbouwde voorcalculaties. De accountant legt in de rapportage vast welke onderliggende bewijsstukken zijn ontvangen. Van de accountant wordt geen oordeel of conclusie over de inhoud van de interne documentatie/onderliggende bewijsstukken als zodanig verwacht .	
4a.4	De accountant vergelijkt voor de geselecteerde items, de in de verkregen onderliggende bewijsstukken opgenomen bedragen met de bedragen van de exploitatiekosten zoals opgenomen in tabblad stap 4a van het NIKI rekenmodel subsidies.	
4a.5	De accountant verkrijgt een schriftelijke bevestiging van het management van de subsidieaanvrager waaruit blijkt dat onderstaande kosten nadrukkelijk geen onderdeel uitmaken van de exploitatiekosten zoals opgenomen in het NIKI rekenmodel subsidies c.q. bij het verantwoorden van de geraamde exploitatiekosten rekening is gehouden met onderstaande:	
a	• afschrijvingen en amortisatie van de NIKI-installaties;	
b	• afschrijvingen en amortisatie van bestaande installaties vóór NIKI die zijn gewijzigd vanwege het NIKI-project (bijvoorbeeld in geval van elektrificatie, procesefficiëntie);	
c	• financieringskosten: rente, afsluitkosten van leningen en andere financiële lasten;	
d	• kosten die deel uitmaken van de investeringskosten;	
e	• kosten voor zover die niet technisch noodzakelijk en niet uitsluitend dienstbaar zijn aan het NIKI-project.	

4a.6	De accountant verkrijgt een schriftelijke bevestiging van het management van de subsidieaanvrager waaruit blijkt op basis waarvan de subsidieaanvrager de in tabblad 4a opgenomen VPB-last heeft bepaald in het 'NIKI rekenmodel subsidie' en of de subsidieaanvrager, indien van toepassing, de Energie-Investeringsaftrek (EIA) separaat heeft opgevoerd op tabblad '7: Overige subsidies' in plaats van dat deze is betrokken in de berekening van de VPB-last.	

Tabblad '4b: Energiekosten': Bij dit tabblad zijn geen specifieke onderzoekspunten voor de accountant.

Tabblad '5: Operationele voordelen': Bij dit tabblad zijn geen specifieke onderzoekspunten voor de accountant.

	Tabblad '6: WACC'	
6.1	De accountant vergelijkt de in tabblad stap 6 opgenomen WACC componenten 'Equity' en 'Debt'[2] met de (geconsolideerde) jaarrekening (benoem welke jaarrekening over welk jaar is gehanteerd) waar de cijfers van de subsidieaanvrager in zijn opgenomen;	
6.2	De accountant gaat na of voor de bepaling van de unlevered Beta, één van de volgende methoden is toegelicht in tabblad stap 6 en rapporteert welke methode is toegelicht door de aanvrager: 1. De 'Unlevered Beta adjusted for cash' voor West-Europa, per sector, zoals gepubliceerd door Professor Damodaran (zie https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/betaEurope.xls); 2. De eigen, voor kasmiddelen gecorrigeerde Beta (uitsluitend voor beursgenoteerde ondernemingen) onder vermelding van de bron en de gehanteerde berekeningsmethode; of 3. Een gemiddelde, voor kasmiddelen gecorrigeerde Beta van vergelijkbare beursgenoteerde ondernemingen.	
	Tabblad '7 Overige subsidies'	
7.1	De accountant verkrijgt een schriftelijke bevestiging van het management van de subsidieaanvrager waarin wordt aangegeven of voor het NIKI-project overige subsidies of fiscale voordelen zijn aangevraagd en/of ontvangen. Indien van toepassing bevat deze bevestiging een specificatie van de betreffende subsidies of fiscale voordelen. De accountant rapporteert vervolgens welke subsidies of fiscale voordelen, inclusief de bijbehorende bedragen, door het management van de subsidieaanvrager zijn bevestigd.	

[2] Voor de definitie, zie stap 6 van de NIKI rekenmethode, bijlage 4.13.3 bij de regeling: "Totaal [eigen/vreemd] vermogen gebruikt voor de financiering van het project."

3. Verslaglegging

De accountant legt de uitkomsten van de overeengekomen specifieke werkzaamheden vast in een rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden overeenkomstig Standaard 4400.

In bijlage 1 van dit protocol is het model voor het rapport van overeengekomen specifieke werkzaamheden opgenomen, aangepast aan de meest recente NBA voorbeeldteksten ten tijde van het opstellen van het accountantsprotocol. Om de samenhang en herkenbaarheid van het accountantsproduct te bevorderen wordt het gebruik van het model aangeraden. Wel blijft de accountant zelf verantwoordelijk voor het gebruik van de juiste tekst en past deze waar nodig aan op de specifieke situatie ten tijde van de afgifte van her rapport.

Het rapport is uitsluitend bestemd voor de opdrachtgever, het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) als beoogde gebruikers en dient niet door anderen te worden gebruikt of verspreid.

De accountant voegt een voor identificatiedoeleinden gewaarmerkt exemplaar van 'het NIKI rekenmodel subsidies' toe aan het rapport van overeengekomen specifieke werkzaamheden. Dit exemplaar dient alle tabbladen van het rekenmodel te bevatten.

4. Reviewbeleid

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en RVO, die deze regeling in mandaat uitvoert, hebben als subsidieverstrekker te allen tijde de mogelijkheid een review uit te voeren bij de accountant die belast is met het onderzoek naar het door de subsidieaanvrager ingediende 'onderzoeksobject' teneinde na te gaan of de overeengekomen specifieke werkzaamheden zijn uitgevoerd met inachtneming van de relevante regelgeving van de NBA en dit accountantsprotocol.

Deze reviews komen niet in de plaats van andere controles dan wel reviews uitgevoerd door de Algemene Rekenkamer.

De accountant die belast is met het onderzoek en verantwoordelijk is voor het verstrekken van het accountantsproduct bij het ingediende 'onderzoeksobject' stemt ermee in dat de onderzoeksdossiers ten behoeve van bovengenoemde reviews integraal aan de reviewers ter inzage worden gegeven. Voorts zal de accountant, schriftelijk dan wel mondeling, alle gevraagde gegevens verstrekken die in het kader van voornoemde reviews worden opgevraagd. In dit kader wordt verwezen naar de bepalingen in hoofdstuk 6, paragraaf 1, van de Comptabiliteitswet 2016.

Bijlage 1: **Modelrapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden in het kader van de subsidieaanvraag voor de Nationale Investeringsmodule Klimaatprojecten Industrie (NIKI).**

De accountant dient dit model voor het rapport nog aan te passen aan de meest recente NBA voorbeeldtekst ten tijde van het opstellen van het rapport en af te stemmen op de specifieke situatie.

Aan: *Opdrachtgever*

Doel van dit rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden
Ons rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden met betrekking tot het formulier 'NIKI Rekenmodel subsidie' (hierna: de aanvraag) heeft als doel (opdrachtgever) in staat te stellen te voldoen aan artikel 4.13.10.5 van de 'Regeling nationale EZ-, LVVN- en KGG-subsidies' in verband met de openstelling van de subsidiemodule Nationale Investeringsmodule Klimaatprojecten Industrie (NIKI)' en is mogelijk niet geschikt voor een ander doel.

Dit rapport is uitsluitend bedoeld voor uzelf, het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) (hierna aan te duiden met: "de beoogde gebruikers") en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen.

De overeengekomen specifieke werkzaamheden zijn door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland vastgelegd in het 'Protocol ten behoeve van de overeengekomen specifieke accountantswerkzaamheden in het kader van de subsidieaanvraag voor de Nationale Investeringsmodule Klimaatprojecten Industrie (NIKI)' (hierna: het protocol).

Van de aanvraag is een door ons voor identificatiedoeleinden gewaarmerkt exemplaar bij dit rapport gevoegd.

De opdrachtvoorwaarden zijn omschreven in onze opdrachtbrief van ... (datum brief opdrachtbevestiging).

Verantwoordelijkheden van [Opdrachtgever] en de beoogde gebruikers
[Opdrachtgever] en de beoogde gebruiker(s) hebben erkend dat de overeengekomen specifieke werkzaamheden geschikt zijn voor het doel van de opdracht. De overeengekomen specifieke werkzaamheden en het doel van de opdracht zijn door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) vastgelegd in het Accountantsprotocol NIKI.

[Opdrachtgever] is verantwoordelijk voor de subsidieaanvraag in het kader van de 'Regeling nationale EZ-, LVVN- en KGG-subsidies' in verband met de openstelling van de subsidiemodule Nationale Investeringsmodule Klimaatprojecten Industrie (NIKI)' waarop de overeengekomen specifieke werkzaamheden zijn uitgevoerd.

[Opdrachtgever] is verder verantwoordelijk voor het opstellen alle tabbladen van het 'NIKI rekenmodel subsidie' in overeenstemming met de 'Regeling nationale EZ-, LVVN- en KGG-subsidies' en voor een zodanige interne beheersing die noodzakelijk is om het opstellen van de opgave over het onderzoeksobject mogelijk te maken zonder afwijkingen als gevolg van fraude of fouten.

Van [Opdrachtgever] en de beoogde gebruikers, zijnde het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland wordt verwacht dat zij een eigen afweging maken van de overeengekomen specifieke werkzaamheden en bevindingen die door ons zijn gerapporteerd en hun eigen conclusies trekken uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden.

Onze verantwoordelijkheden
Een opdracht tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden houdt in dat wij de specifieke werkzaamheden uitvoeren die zijn overeengekomen met opdrachtgever en met andere beoogde gebruikers en de bevindingen rapporteren, die de feitelijke uitkomsten zijn van de uitgevoerde overeengekomen specifieke werkzaamheden.

Wij doen geen uitspraken over de geschiktheid van de overeengekomen specifieke werkzaamheden.

Accountantsprotocol Nationale Investeringsmodule Klimaatprojecten Industrie (NIKI)

COPRO 26030

Wij hebben de overeengekomen specifieke werkzaamheden uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 4400, 'Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden' en het Accountantsprotocol NIKI.

Deze opdracht tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden is geen assurance-opdracht. Derhalve brengen wij geen oordeel of assurance-conclusie tot uitdrukking.

Indien wij aanvullende werkzaamheden hadden verricht, zouden mogelijk andere aangelegenheden onder onze aandacht zijn gekomen die gerapporteerd zouden zijn.

Beroepsethiek en kwaliteitsmanagement
Wij hebben de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA) nageleefd.
Wij hebben tevens de onafhankelijkheidsregels van de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) nageleefd.

Wij passen de Nadere voorschriften kwaliteitsmanagement (NVKM) toe. Op grond daarvan beschikken wij over een samenhangend stelsel van kwaliteitsmanagement inclusief vastgelegde richtlijnen en procedures inzake de naleving van ethische voorschriften, professionele standaarden en andere relevante wet- en regelgeving.

Specifieke werkzaamheden en bevindingen
Wij hebben de hieronder beschreven specifieke werkzaamheden, die wij met [opdrachtgever] en de beoogde gebruiker(s) zijn overeengekomen in de opdrachtvoorwaarden van .. (datum), uitgevoerd op de aanvraag in het kader van de 'Regeling nationale EZ-, LVVN- en KGG-subsidies' in verband met de openstelling van de subsidiemodule Nationale Investeringsmodule Klimaatprojecten Industrie (NIKI)'. Verder zijn hieronder onze bevindingen vermeld inclusief details over eventuele uitzonderingen.

	Specifieke werkzaamheden	**Bevindingen**
1	**Tabblad '1: Econ. levensduur'**	
1.1	De accountant vergelijkt de in tabblad 1 opgenomen waarde van de verwachte economische levensduur van de investeringen met de waarde van de verwachte economische levensduur van de investeringen zoals opgenomen in het projectplan bij de subsidieaanvraag.	
1.2	De accountant verkrijgt een schriftelijke bevestiging van het management van subsidie-aanvrager waaruit blijkt op basis waarvan zij de in tabblad 1 opgenomen waarde van de verwachte economische levensduur hebben bepaald in het NIKI rekenmodel subsidies.	
2	**Tabblad '2: Investeringskosten'**	
2.1	De accountant vergelijkt de in tabblad 2 opgenomen totale investeringskosten met de totale investeringskosten zoals opgenomen in het projectplan bij de subsidieaanvraag.	
2.2	De accountant gaat na of het investeringsvoorstel in de interne besluitvorming is goedgekeurd door het daartoe bevoegde orgaan van de aanvrager.	
2.3	De accountant vergelijkt het bedrag van de investering zoals opgenomen in het investeringsvoorstel met de investeringskosten in het projectplan en de cijfermatige vertaling hiervan in het NIKI rekenmodel subsidies.	
2.4	De accountant selecteert op basis van de in tabblad 2 opgenomen investeringskosten tien, qua bedrag, grootste investeringskosten (indien minder dan 10 items aanwezig zijn selecteert de accountant alle items).	
2.5	De accountant verkrijgt voor de geselecteerde items, de onderliggende bewijsstukken zoals offertes, contracten, interne urentarieven, onderbouwde voorcalculaties. De accountant legt in de rapportage vast welke onderliggende bewijsstukken zijn ontvangen. Van de accountant wordt geen oordeel of conclusie over de inhoud van de interne documentatie/onderliggende bewijsstukken als zodanig verwacht.	

2.6	De accountant vergelijkt voor de geselecteerde items, de in de verkregen onderliggende bewijsstukken opgenomen bedragen met de bedragen van de investeringskosten zoals opgenomen in tabblad 2 van het NIKI rekenmodel subsidies.	
2.7	De accountant verkrijgt een schriftelijke bevestiging van het management van de subsidie-aanvrager waaruit blijkt dat onderstaande kosten nadrukkelijk geen onderdeel uitmaken van de investeringskosten zoals opgenomen in het NIKI rekenmodel subsidies c.q. bij het verantwoorden van de geraamde investeringskosten rekening is gehouden met onderstaande:	
a	• Kosten voor reeds bestaande installaties: tenzij het gaat om kosten voor het aanpassen van deze installaties om ze geschikt te maken voor het project.	
b	• Exploitatiekosten (OPEX): Lopende kosten voor het functioneren van de installaties, zoals energieverbruik, routine-onderhoud, reparaties, en arbeidskosten.	
c	• Training van Personeel (Buiten Inbedrijfstelling): Kosten voor het opleiden van personeel dat niet direct gerelateerd is aan het operationeel maken van de nieuwe installaties.	
d	• Onderzoek en Ontwikkeling (R&D): Kosten die gemaakt worden voor onderzoek en ontwikkeling die niet direct gelinkt zijn aan de ontwikkeling of verbetering van de specifieke NIKI installaties of machines voor het project. Hierbij kan gedacht worden aan het optimaliseren van andere installaties in de bedrijfsvoering.	
e	• Marketing en Verkoopkosten: Uitgaven voor marketingactiviteiten, marktonderzoek, en verkoopinspanningen die niet direct bijdragen aan de aanschaf, installatie, of inbedrijfstelling van fysieke activa.	
f	• Financieringskosten: Rente, afsluitkosten van leningen en andere financiële lasten.	
g	• Kosten, investeringen en aankopen die voor de datum van indiening van de NIKI-aanvraag zijn gemaakt: Kosten, investeringen en aankopen die gemaakt zijn voordat de NIKI-aanvraag is ingediend, bevinden zich in een specifieke categorie die belangrijke implicaties heeft voor het aanvraagproces en de financieringsmogelijkheden. Deze uitgaven kunnen variëren van voorbereidende studies en ontwerpen tot de aanschaf van apparatuur of zelfs initiële bouwwerkzaamheden. Hoewel deze kosten essentieel kunnen zijn geweest voor de voorbereiding en planning van het project, mogen ze niet meegenomen worden in de berekening van de investeringskosten.	
h	• Kosten voor grond: Kosten voor aankoop van grond zijn uitgesloten.	
i	• Kosten om bestaande activiteiten of productiecapaciteit te beëindigen: Kosten gerelateerd aan het beëindigen van bestaande activiteiten of productiecapaciteit gericht op het afbouwen of stopzetten van bedrijfsprocessen of -faciliteiten, zijn uitgesloten voor de investeringskosten. Dit kan onder meer de kosten omvatten voor het uit faseren van verouderde apparatuur, het sluiten van fabrieken of productielijnen, en het afvloeien van personeel. Sloopkosten van bestaande installaties zijn uitgesloten.	
j	• Kosten van goodwill, intellectueel eigendom en vergunningen: Kosten voor bijvoorbeeld het onderhouden van de IE-rechten zijn niet toegestaan, maar de aanvraag voor een patent, merkrecht of intellectueel eigendom kan worden opgenomen.	
k	• Restwaarde NIKI-installatie: In het 'NIKI rekenmodel subsidie' wordt de restwaarde van de NIKI-installatie aan het eind van de economische levensduur (minimaal 20 jaar) gelijkgesteld aan € 0,–.	
	Tabblad '3: Omzet'	
3.1	De accountant vergelijkt de in tabblad 3 opgenomen toegepaste jaarlijkse marktprijzen en productieaantallen met de marktprijzen en productieaantallen zoals opgenomen in het projectplan bij de subsidieaanvraag.	

3.2	De accountant vergelijkt de in tabblad 3 opgenomen jaarlijkse productieaantallen met de aantallen uit het NIKI-rekenmodel CO_2-emissiereductie dat door de subsidieaanvrager is ingevuld als onderdeel van de subsidieaanvraag.	
	Tabblad '4a: Exploitatiekosten'	
4a.1	De accountant vergelijkt de in tabblad 4a opgenomen totale exploitatiekosten met de totale exploitatiekosten zoals opgenomen in het projectplan bij de subsidieaanvraag. Het gaat hier om de cumulatieve kosten over de volledige exploitatieperiode.	
4a.2	De accountant selecteert op basis van de in tabblad stap 4a opgenomen exploitatiekosten de tien, qua bedrag, grootste exploitatiekosten (indien minder dan 10 items aanwezig zijn selecteert de accountant alle items). Het gaat hier om tien grootste cumulatieve exploitatiekosten over de volledige exploitatieperiode. De accountant inspecteert deze 10 items voor alle exploitatiejaren.	
4a.3	De accountant verkrijgt voor de geselecteerde items, de onderliggende bewijsstukken zoals offertes, contracten, interne urentarieven, onderbouwde voorcalculaties. De accountant legt in de rapportage vast welke onderliggende bewijsstukken zijn ontvangen. Van de accountant wordt geen oordeel of conclusie over de inhoud van de interne documentatie/onderliggende bewijsstukken als zodanig verwacht.	
4a.4	De accountant vergelijkt voor de geselecteerde items, de in de verkregen onderliggende bewijsstukken opgenomen bedragen met de bedragen van de exploitatiekosten zoals opgenomen in tabblad stap 4a van het NIKI rekenmodel subsidies.	
4a.5	De accountant verkrijgt een schriftelijke bevestiging van het management van de subsidieaanvrager waaruit blijkt dat onderstaande kosten nadrukkelijk geen onderdeel uitmaken van de exploitatiekosten zoals opgenomen in het NIKI rekenmodel subsidies c.q. bij het verantwoorden van de geraamde exploitatiekosten rekening is gehouden met onderstaande:	
a	• afschrijvingen en amortisatie van de NIKI-installaties;	
b	• afschrijvingen en amortisatie van bestaande installaties vóór NIKI die zijn gewijzigd vanwege het NIKI-project (bijvoorbeeld in geval van elektrificatie, procesefficiëntie);	
c	• financieringskosten: rente, afsluitkosten van leningen en andere financiële lasten;	
d	• kosten die deel uitmaken van de investeringskosten;	
e	• kosten voor zover die niet technisch noodzakelijk en niet uitsluitend dienstbaar zijn aan het NIKI-project.	
4a.6	De accountant verkrijgt een schriftelijke bevestiging van het management van de subsidieaanvrager waaruit blijkt op basis waarvan de subsidieaanvrager de in tabblad 4a opgenomen VPB-last heeft bepaald in het 'NIKI rekenmodel subsidie' en of de subsidieaanvrager, indien van toepassing, de Energie-Investeringsaftrek (EIA) separaat heeft opgevoerd op tabblad '7: Overige subsidies' in plaats van dat deze is betrokken in de berekening van de VPB-last.	

Tabblad '4b: Energiekosten': Bij dit tabblad zijn geen specifieke onderzoekspunten voor de accountant.

Tabblad '5: Operationele voordelen': Bij dit tabblad zijn geen specifieke onderzoekspunten voor de accountant.

	Tabblad '6: WACC'	
6.1	De accountant vergelijkt de in tabblad stap 6 opgenomen WACC componenten 'Equity' en 'Debt'[3] met de (geconsolideerde) jaarrekening (benoem welke jaarrekening over welk jaar is gehanteerd) waar de cijfers van de subsidieaanvrager in zijn opgenomen;	
6.2	De accountant gaat na of voor de bepaling van de unlevered Beta, één van de volgende methoden is toegelicht in tabblad stap 6 en rapporteert welke methode is toegelicht door de aanvrager: 1. De 'Unlevered Beta adjusted for cash' voor West-Europa, per sector, zoals gepubliceerd door Professor Damodaran (zie https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/betaEurope.xls); 2. De eigen, voor kasmiddelen gecorrigeerde Beta (uitsluitend voor beursgenoteerde ondernemingen) onder vermelding van de bron en de gehanteerde berekeningsmethode; of 3. Een gemiddelde, voor kasmiddelen gecorrigeerde Beta van vergelijkbare beursgenoteerde ondernemingen.	
	Tabblad '7 Overige subsidies'	
7.1	De accountant verkrijgt een schriftelijke bevestiging van het management van de subsidieaanvrager waarin wordt aangegeven of voor het NIKI-project overige subsidies of fiscale voordelen zijn aangevraagd en/of ontvangen. Indien van toepassing bevat deze bevestiging een specificatie van de betreffende subsidies of fiscale voordelen. De accountant rapporteert vervolgens welke subsidies of fiscale voordelen, inclusief de bijbehorende bedragen, door het management van de subsidieaanvrager zijn bevestigd.	

Plaats en datum
(naam accountantspraktijk)
(naam accountant)

[3] Voor de definitie, zie stap 6 van de NIKI rekenmethode, bijlage 4.13.3 bij de regeling: "Totaal [eigen/vreemd] vermogen gebruikt voor de financiering van het project."